

Raport
Pełnomocnika Dyrektora ds. otwartego dostępu
do publikacji i wyników badań naukowych
z działań przeprowadzonych w roku 2022

Styczeń 2023 r.

Instytut Techniki Górniczej KOMAG od szeregu lat prowadzi systematyczne działania na rzecz jak najszerszego upowszechniania wiedzy. Celem Instytutu jest aby wyniki badań, które finansowane są poprzez granty i programy były udostępnione w formie publikacji zamieszczonej w repozytorium otwartym, czasopiśmie otwartym albo w czasopiśmie hybrydowym.

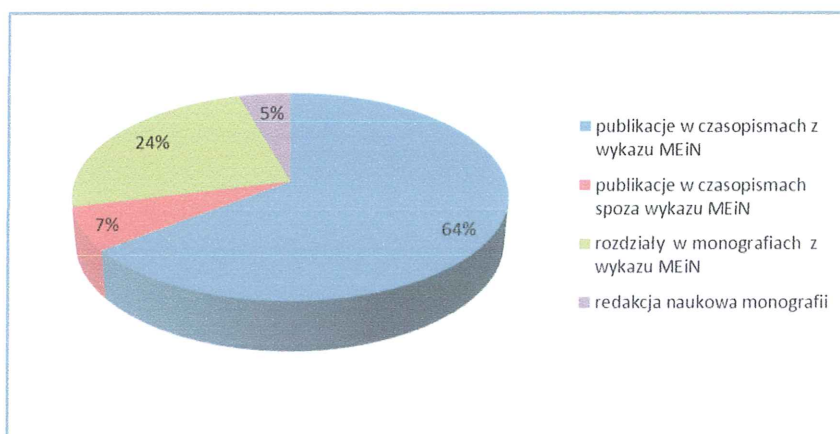
Realizując zadania wytyczone przez znowelizowaną Politykę otwartego dostępu Instytutu zatwierdzoną zarządzeniem Dyrektora nr 26/2021, w roku 2022 wykonano następujące zadania:

DZIAŁANIA W RAMACH PROGRAMU PUBLIKACYJNEGO

W 2022 roku pracownicy ITG KOMAG byli autorami/współautorami względnie redaktorami naukowymi **45 publikacji**. W tym:

- **29 publikacji** w czasopismach i materiałach konferencyjnych ujętych w wykazie MEiN,
- **3 publikacje** w materiałach konferencyjnych spoza wykazu MEiN,
- **11 rozdziałów** w monografiach w wydawnictwach ujętych w wykazie MEiN,
- redakcja naukowa **2 monografii** w wydawnictwie ujętym w wykazie MEiN.

Strukturę rodzajową opracowań przedstawia Rys 1¹.

Rys 1. Publikacje pracowników Instytutu w 2022 roku

Artykuły publikowano w następujących dyscyplinach:

- automatyka, elektronika i elektrotechnika,
- inżynieria mechaniczna,
- inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka.

Wszystkie **45 publikacji** wydanych w 2022 roku umieszczono w otwartym dostępie. Przez otwarty dostęp należy rozumieć (*Open Access*) bezpłatny dostęp do pełnych treści recenzowanych publikacji naukowych w publicznym Internecie bez barier prawnych i technicznych i konieczności logowania.

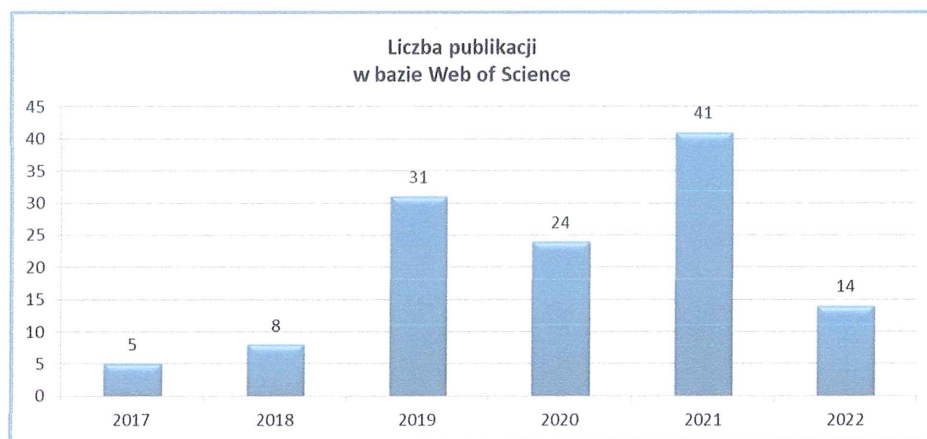
W odniesieniu do dorobku publikacyjnego Instytutu przeprowadzono analizy w oparciu o wyniki zawarte w dwóch bazach **Web of Science** i **Scopus**. Bazy te mają wiele wspólnych cech ale i różnic - Web of Science pozwala na przeszukiwanie prac aż do 1900 roku, natomiast Scopus obejmuje

¹ Klasyfikacja publikacji zgodna z wytycznymi zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej.

materiały bardziej współczesne. Ponieważ obie bazy wykazują także różnice w klasyfikowaniu do dyscyplin, analizę za 2022 rok w odniesieniu do Instytutu przedstawiono dla obu przypadków.

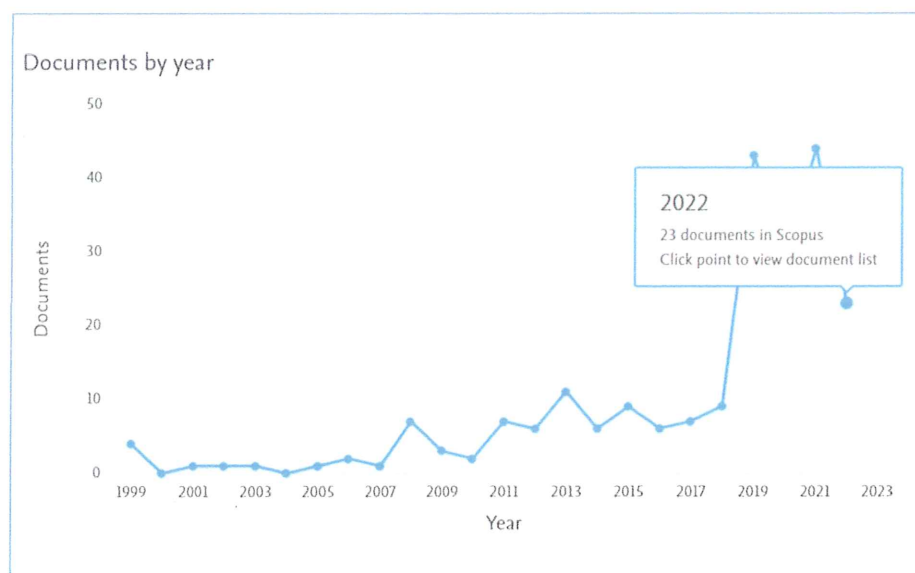
I tak w bazie **Web of Science** w 2022 roku ujęto **14** nowych artykułów, które znalazły się w „otwartym dostępie”.

Łącznie Web of Science uwzględnia - **180²** publikacji z różnych lat autorstwa pracowników KOMAG-u (stan na grudzień 2022). Baza ta prezentuje także aktywność publikacyjną w ostatnich latach - Rys 2.

Rys 2. Publikacje Instytutu wg bazy Web of Science - dynamika (lata 2017-2022)

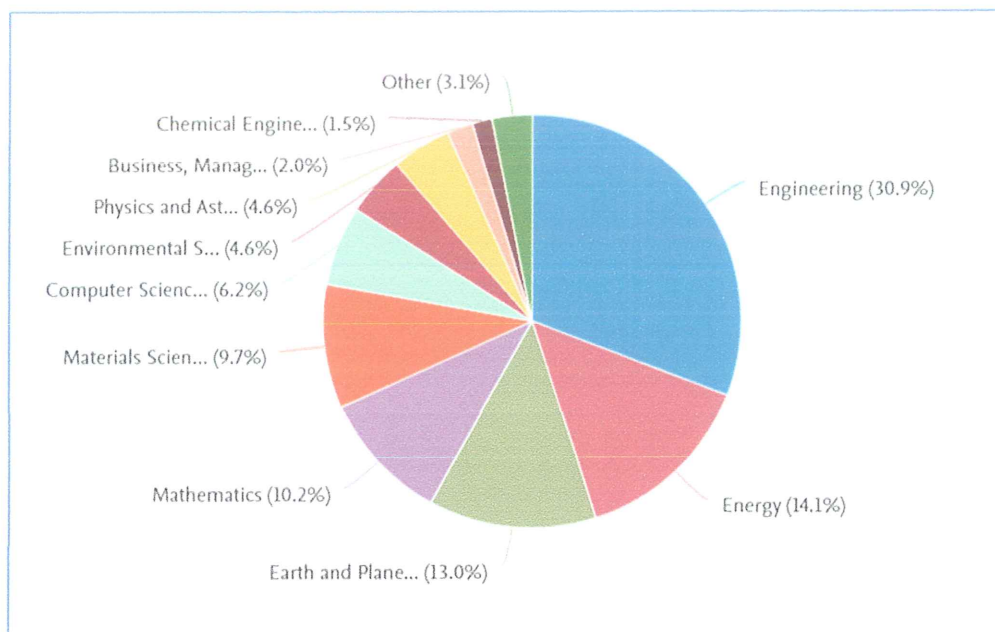
Aktywność publikacyjna w kolejnej istotnej bazie **Scopus** wyraża się liczbą **225 dokumentów**, co przedstawia Rys 3.

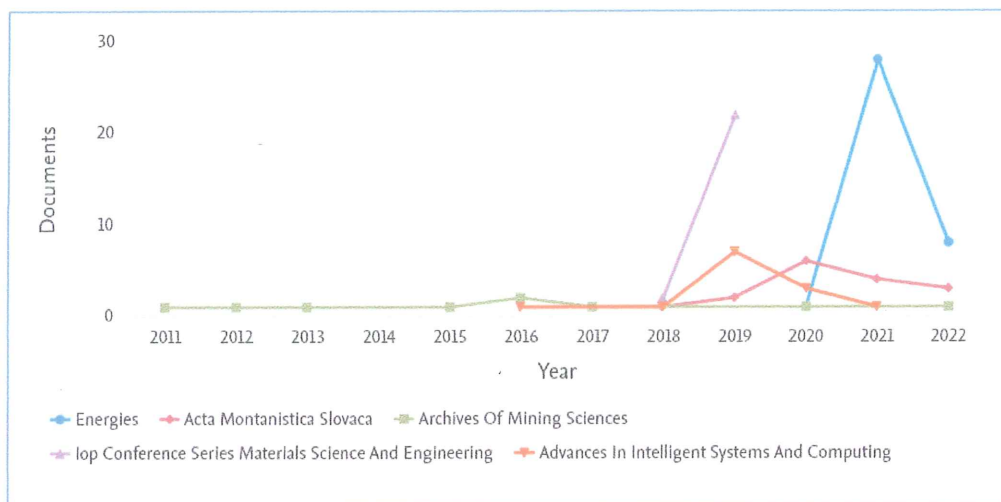
Rys 3. Publikacje Instytutu wg bazy Scopus - dynamika (lata 1999-2022)

Natomiast obszary tematyczne publikacji Instytutu zaprezentowano na wykresie 4, a ranking czasopism na wykresie 5.

² W analizach uwzględniono różne formy zapisu nazwy Instytutu zmieniające się na przestrzeni 30 lat.

Rys 4. Zakres tematyczny publikacji Instytutu (wg bazy Scopus)

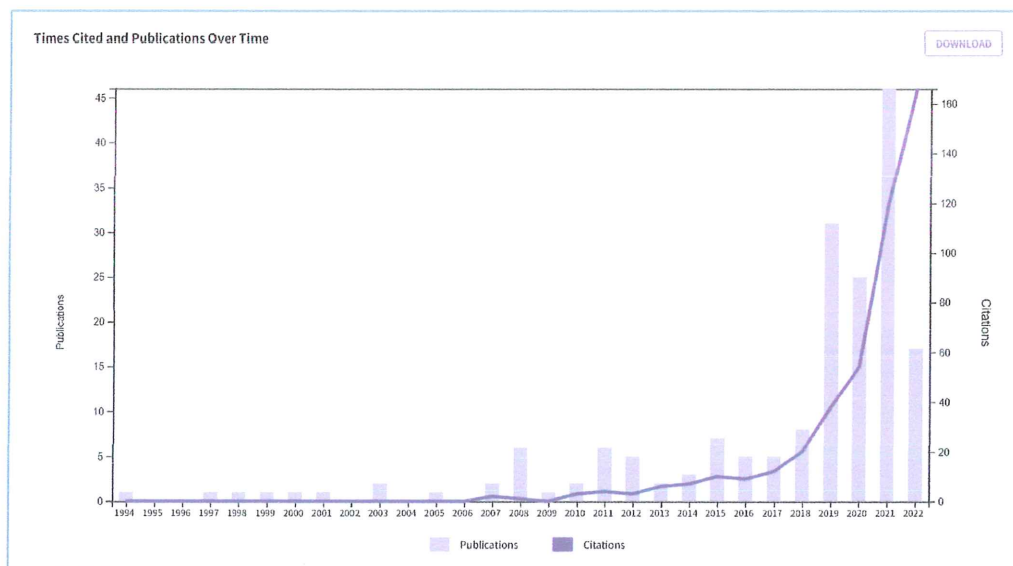
Rys 5. Ranking czasopism w publikacjach Instytutu (wg bazy Scopus)

CYTOWANIA

Rangę autorów/artkułów/czasopism Instytutu wyznaczają cytowania, które odwoływane są do wskaźników bibliograficznych, takich jak indeks Hirscha.

W przypadku bazy Web of Science dane o cytowaniach i indeksie Hirscha ujęto na poniższym wykresie i dwóch tabelach (Rys. 6)³.

³ Wygenerowano na podstawie Web of Science

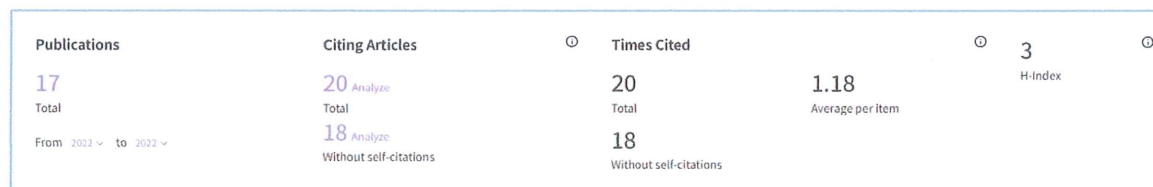

Rys 6. Cytowania na tle wszystkich publikacji ujętych w Web of Science wyrażony indeksem Hirscha (h-index-10 - wzrost w stosunku do roku 2021 o 1 pkt)

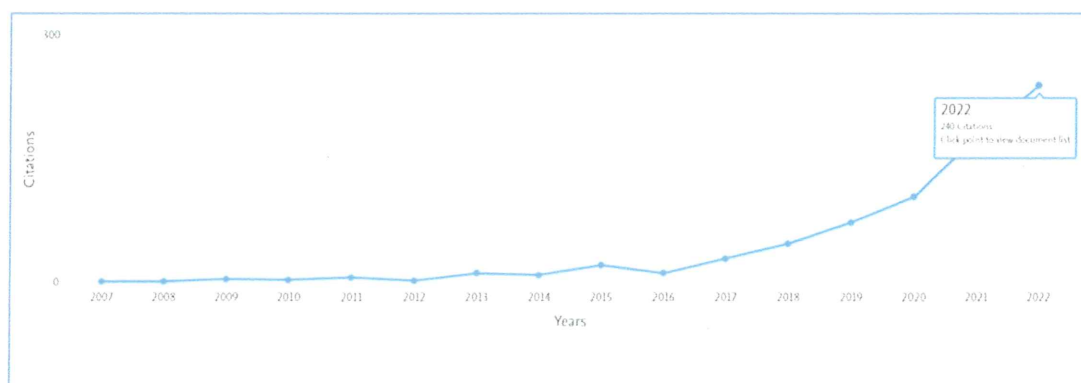
Zbiorczo - lata 1994-2022

Rok 2022

W przypadku bazy Scopus dane o cytowaniach i indeksie Hirscha zaprezentowano na Rys 7.

Rys 7. Cytowania 225 publikacji ujętych w bazie Scopus (h-index -13, wzrost w stosunku do roku 2021 o 4 pkt)

DZIAŁANIA NA RZECZ OTWARTEGO DOSTĘPU

Od 2016 roku Instytut wydawał swoje czasopismo „Maszyny Górnicze”⁴ wyłącznie w formie elektronicznej w otwartym dostępie, a od 2020 roku – również w otwartym dostępie – publikował monografie i prace zbiorowe. Obecnie ITG KOMAG jest wydawcą kwartalnika „Mining Machines”, monografii tematycznych, monografii pokonferencyjnych oraz kwartalnika bibliograficznego „Nowości w Światowej Literaturze Górniczej”.

Wydawnictwo Instytutu przyjmuje tzw. drogę złotą publikacji artykułów i monografii, a zatem upowszechnia teksty zrecenzowane i zredagowane, z zarejestrowanym numerem DOI lub ISBN. Sukcesywnie otwiera zasoby zgromadzone we własnym repozytorium cyfrowym.

W 2022 roku kontynuowano działania związane z zagwarantowaniem ochrony prawnej rezultatów prac twórczych przy jednoczesnym przestrzeganiu zasad dotyczących etyki publikowania, ujętych w wytycznych organizacji Committee on Publication Ethics (COPE). W odpowiednich kolekcjach na podstronach witryny internetowej Instytutu zainteresowani mają możliwość upowszechniania w otwartym dostępie swoich publikacji.

W 2022 roku:

- kontynuowano wydawanie anglojęzycznego kwartalnika „Mining Machines”. Nowa formuła wydawnicza ma na celu umiędzynarodowienie i poprawę parametrów cytowalności czasopisma. Obecnie kwartalnik indeksowany jest w zewnętrznych bazach danych:
 - BazTech - by Google Scholar, and World Wide Science,
 - Arianta – independent Polish Scientific and Professional Electronic Journals database,
 - CEON and InfoNa,
 - PBN,
 - IC Journal Master List - po ocenie i analizie numerów czasopisma z 2021 roku eksperci zwiększyli wartość wskaźnika oceny Index Copernicus Value, do wartości **ICV 2021=100.00** (ICV 2020 = 94.62).
 - ROAD
 - DOAJ
 - EBSCO.
- Instytut KOMAG kontynuował działania związane z udostępnianiem na zasadach Open Access szeregu publikacji naukowych. Dostęp do zasobów Wydawnictwa Instytutu możliwy jest poprzez:
 - stronę <https://komag.eu/wydawnictwa>,
 - repozytorium instytucjonalne w Śląskiej Biblioteki Cyfrowej,
 - Platformę Otwartej Nauki.

Dodatkowo pełnotekstowe artykuły (pdf) kwartalnika **Mining Machines** dostępne są na stronach:
<http://baztech.icm.edu.pl/> - nadzorowanej przez ICM UW.
<https://journals.indexcopernicus.com/search/journal/issue?issueId=all&journalId=1070>
<https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/publication/902432/edition/866662/content>

Poza tym w 2022 roku w otwartym dostępie wydano:

- 4 numery kwartalnika bibliograficznego „Nowości w Światowej Literaturze Górniczej”,

⁴ od roku 2020 wersja angielskojęzyczna „Mining Machines”

- monografię pokonferencyjną: „KOMTECH - INNOWACYJNE TECHNIKI I TECHNOLOGIE DLA GÓRNICTWA. BEZPIECZEŃSTWO – EFEKTYWNOŚĆ – NIEZAWODNOŚĆ” (ISBN 978-83-65593-29-0),
- wieloautorską monografię prezentującą wyniki działalności badawczo wdrożeniowej: **MASZyny TRANSPORTOWE Z NAPĘDEM SPALINOWYM DO KOPALN WĘGLA KAMIENNEGO** (ISBN 978-83-65593-28-3). Monografia ta ukazała się dzięki wsparciu Ministerstwa Edukacji i Nauki została dofinansowana w ramach programu „Doskonała nauka – Wsparcie monografii naukowych” (nr wniosku: DNM/SP/514975/2021).

ZADANIA TECHNICZNE

W 2022 roku realizowano zadania techniczno-organizacyjne mające na celu zwiększenie dostępności do zasobów:

- W wewnętrznym instytucjonalnym repozytorium umieszczono starsze publikacje oraz materiały. Sukcesywnie będą one przenoszone do domeny publicznej.
- Kontynuowano współpracę ze Śląską Biblioteką Cyfrową. Po zawarciu obustronnej Umowy KOMAG uczestniczy w projekcie dotyczącym prezentacji w Internecie kulturowego dziedzictwa Śląska w jego historycznej i współczesnej różnorodności, publikowaniu naukowego dorobku regionu oraz wspierania działalności dydaktycznej i edukacyjnej. ŚBC jest włączona w krajowy system bibliotek cyfrowych, a opisy publikacji ŚBC są indeksowane i dostępne przez globalne wyszukiwarki internetowe. Od 2022 roku KOMAG administruje własnym cyfrowym zasobem; czyli tzw. kolekcją instytucjonalną.
- Zawarto kolejną umowę z Uniwersytetem Warszawskim w zakresie współpracy z biblioteką cyfrową, zwaną dalej Platformą Internetową ICM.
- Rozpoczęto prace związane z wdrożeniem systemu zarządzania procesem wydawniczym. Przyjęto, że w pierwszej kolejności komputerowe wspomaganie obejmie kwartalnik Mining Machines (MM), jednak przy jednoczesnym uwzględnieniu włączenia do systemu kolejnych pozycji wydawniczych Instytutu. Platformę zarządzania procesem wydawniczym utworzono w oparciu o system OJS i udostępniono pod adresem: <https://wydawnictwa.komag.eu/>. Prace nad doskonaleniem platformy będą realizowane w kolejnym roku.
- Kontynuowano projekt, który uzyskał dofinansowanie MEiN w ramach programu Społeczna Odpowiedzialność Nauki/Doskonała Nauka. Wsparcie monografii naukowych. Wniosek dotyczy opracowania i wydania monografii pt. „Maszyny transportowe z napędem spalinowym do kopalń węgla kamiennego”.
- W ramach programu Społeczna Odpowiedzialność Nauki/Doskonała Nauka. Wsparcie monografii naukowych, złożono kolejny wniosek i uzyskano dofinansowanie. Wniosek dotyczy opracowania monografii pt. „Innowacyjny układ zasilająco-sterujący górniczej lokomotywy akumulatorowej”. Projekt będzie realizowany w 2023 roku.

Dodatkowo zintensyfikowano działania związane pogłębianiem wiedzy z ww. obszaru poprzez udział pracowników w nw. konferencjach i webinarium szkoleniowych:

- Webinarium o otwieraniu dostępu do książek naukowych organizowane przez Platformę Otwartej Nauki, 16.05.2022.
- Efektywne metody wyszukiwania właściwej literatury w bazie Scopus - Bright talk.
- Możliwości wykorzystania Scopus i SciVal do wspierania otwartej nauki - Bright talk.
- II Ogólnopolska Konferencja Komisji ds. Wydawnictw Naukowych przy KRASP pt. Wydawnictwo naukowe w XXI wieku – jak technologie cyfrowe zmieniają komunikację naukową, 03.11.2022.
- Webinarium z okazji udostępnienia 500 000 artykułów w Bibliotece Nauki, 15. 11, 2022.

PLANY NA ROK 2023

1. Kontynuacja zadań w zakresie rozwoju Bazy Wiedzy - dopracowanie szczegółowych procedur oraz rozszerzenie funkcjonalności związanych z procesem ewaluacji dorobku naukowego.
2. Prowadzenie szkoleń z zakresu gromadzenia danych publikacyjnych i ich weryfikacji pod względem ewaluacji.
3. Kontynuacja programu publikacyjnego, ze szczególnym uwzględnieniem czasopism wysoko punktowanych.
4. Kontynuacja współpracy ze Śląską Biblioteką Cyfrową w ramach tworzenia kolekcji instytucjonalnej i stopniowe wprowadzanie do ŚBC zarówno archiwalnych zasobów Instytutu jak i aktualnych zbiorów oraz współpraca z Centrum Otwartej Nauki, ICM UW.
5. Rozeznanie możliwości wykorzystania kolejnych platform publikacyjnych monografii i publikacji pokonferencyjnych.
6. Digitalizacja wybranych publikacji monograficznych umieszczonych w zbiorach Wydawnictwa.
7. Bieżące śledzenie aktualnych wymagań w zakresie polityki otwartego dostępu.

Opracowała
Pełnomocnik Dyrektora ds. otwartego dostępu do
publikacji i wyników badań naukowych (PSOD)

mgr inż. Romana Zając

Zatwierdził
Dyrektor Instytutu

dr hab. inż. Dariusz Prostański
prof. ITG KOMAG